

बार्हस्पत्यो भरद्वाजः। इन्द्रः। त्रिष्टुप्

अपादित उदु नश्चित्रतमो मही भर्षद्युमतीमिन्द्रहृतिम्।

पन्यसीं धीतिं दैव्यस्य यामञ्जनस्य रातिं वनते सुदानुः ॥ ६.०३८.०१

अस्मात्- एतस्माद्यज्ञस्थानात्। चित्रतमः- आश्चर्यतमः। नः- अस्माकं रसम्। अपात्- अनुभवतु। महीम्- महतीम्। द्युमती- ज्योतिष्मतीम्। इन्द्रहृतीम्- इन्द्रस्तुतिम्। भर्षत्- इन्द्रो धारयतु। दैव्यस्य- दिव्याम्। पन्यस्य- स्तुत्याम्। धीतीम्- धियम्। यामन्- सन्मार्गे। सुदानुः- शोभनदायकः। रातिम्- हव्यम्। वनते- सम्भजते ॥१॥

दूराच्चिदा वसतो अस्य कर्णा घोषादिन्द्रस्य तन्यति ब्रुवाणः।

एयमेनं देवहूतिर्ववृत्यान्मद्यग्निन्द्रमियमृच्यमाना ॥ ६.०३८.०२

दूरात्। चित्- अपि। अस्य- एतस्येन्द्रस्य। कर्णा- कर्णौ। आ वसतः- शृणुतः। घोषात्- घोषणीयान्मन्त्राद्धेतोः। इन्द्रस्य- इन्द्रार्थम्। ब्रुवाणः- मन्त्रं वदन्। तन्यति- शब्दं करोति। एनम्- इमम्। इन्द्रम्। इयम्- एतत्। ऋच्यमाना- प्रेर्यमाणम्। देवहूतिः- आह्वानम्। मद्यक्- मदभिमुखम्। आ ववृत्यात्- आवर्तयतु ॥२॥

तं वो धिया परमया पुराजामजरमिन्द्रमभ्यनूष्यकैः।

ब्रह्मा च गिरौ दधिरे समस्मिन्महौश्च स्तोमो अधि वर्धदिन्द्रे ॥ ६.०३८.०३

परमया- श्रेष्ठया। धिया- धारणया। पुराजाम्- पुरा जातम्। अजरम्- जरारहितम्। तम्। इन्द्रम्। अकैः- मन्त्रैः। अभि अनूषि- स्तौमि। अस्मिन्- एतस्मिन्निन्द्रे। ब्रह्म- उपासनानि। गिरः- मन्त्रान्। च। सम्- सम्यक्। दधिरे- धृतवन्तः। इन्द्रे। महान्। स्तोमः- मन्त्रः। अधि वर्धत्- वर्धते ॥३॥

वर्धाद्यं यज्ञ उत सोम इन्द्रं वर्धाद्ब्रह्म गिर उक्था च मन्म।

वर्धाहैनमुषसो यामन्नक्तोर्वर्धान्मासाः शरदो द्याव इन्द्रम्॥ ६.०३८.०४

यज्ञः- देवपूजा दानं सङ्गतिकरणं वा । यम् । वर्धात्- वर्धयति । सोमः- रसः । यमिन्द्रं वर्धयति ।

ब्रह्म- उपासनानि । गिरः- वाचः । उक्था- मन्त्राः । मन्म- ध्यानम् । च । यं वर्धात् । एनम्-

तमिमम् । उषसः । अक्तोः- रात्रेः । यामन्- पथि । वर्ध- वर्धयन्ति । इन्द्रम् । मासाः । शरदः ।

द्यावः- कालावयवाः । वर्धान्- वर्धयन्ति ॥४॥

एवा जज्ञानं सहसे अस्मि वावृधानं राधसे च श्रुताय ।

महामुग्रमवसे विप्र नूनमा विवासेम वृत्रतूर्येषु॥ ६.०३८.०५

एव- इत्थम् । जज्ञानम्- जातम् । सहसे- शक्त्यै । अस्मि- बहुलम् । राधसे- संसिद्धयै । श्रुताय-

श्रुत्यै । च । वावृधानम्- वर्धमानम् । महाम्- महान्तम् । उग्रम्- उद्गूर्णम् । अवसे- रक्षायै । विप्र-

मेधाविन् । नूनम्- निश्चयेन । वृत्रतूर्येषु- आवरणनाशनेषु । आ विवासेम- परिचरेम ॥५॥